

Programes de les Assignatures
Departament de Didàctica de l'Expressió Musical,
Plàstica i Corporal
Curs Acadèmic 2008-2009

Llicenciatura Comunicació Audiovisual

20771 Teoria i Estructura del Llenguatge Musical

Facultat Ciències de la Comunicació
Maig 2007

CURS ACADÈMIC: 2008-2009

LLICENCIATURA: Comunicació Audiovisual

Codi:	20771
Assignatura:	Teoria i estructura del llenguatge musical
Tipus d'assignatura:	Opcional
Nombre de crèdits:	5
Professor:	Cèsar Calmell (la docència s'impartirà en català)
Quadrimestre:	Primer

OBJECTIUS DE L'ASSIGNATURA

- Aprofundir en els trets més significatius del llenguatge musical.
- Conèixer el legat més important de la música del passat i dels nostres dies.
- Oferir un panorama al més ample possible de la relació entre la música i la resta de les arts, seguint el fil de la història de la música.
- Aprofundir especialment en la motivació plàstica, poètica o dramàtico-teatral d'algunes obres fonamentals de la història de la música.
- Aprofundir especialment en l'aportació que el teatre i la dansa han fet en la música, a través de l'estudi d'algunes de les obres decisives pertanyents al gènere operístic i al ballet.
- Despertar la sensibilitat de l'alumnat pel que fa a una escolta activa i crítica de la música.

TEMARI

- 1.- El so i el soroll. Característiques de les imatges sonores i la seva especificitat en relació a les imatges visuals. Qualitats del so. Els elements de la composició musical.
- 2.- El concepte d'estructura en l'obra musical. Repàs d'algunes de les principals formes d'organització del llenguatge sonor: estructures a partir d'elements repetits, estructures simètriques, estructures dinàmiques, estructures cícliques, aleatòries, etc.
- 3.- Fonaments històrics i culturals del barroc. Desintegració de la unitat estilística renaixentista. Retòrica musical i doctrina dels afectes. La nova acústica barroca. L'òpera: l'espectacle barroc per antonomàsia. El concertisme de la música barroca.
- 4.- Panorama de l'activitat cultural i artística europea a mitjans del XVIII. La significació del classicisme en els diferents vessants de l'activitat artística i la seva repercussió en la música. La translació de les lleis discursives en la música instrumental: paradigma de la forma sonata. Evolució de l'òpera setcentista: la progressiva integració dels dos gèneres tradicionals seriós i còmic.
- 5.- El romanticisme musical. La nova condició social del músic i la concepció de la música en l'estètica romàntica. El virtuosisme instrumental. La nova motivació poètica de la música: la música amb argument o música programàtica. De la complexitat dels personatges verdians a l'obra d'art total wagneriana.
- 6.- Evolució general de la música durant el segle XX. Les avantguardes musicals clàssiques: impressionisme, expressionisme, neoclassicisme, etc. La importància del ballet en la música d'aquest segle. L'impacte del cinema. La música i les noves tecnologies.

BIBLIOGRAFIA BÀSICA

AAVV: Atlas música (3 vol.). Madrid: Alianza Editorial, 1994.

BOWMAN, W.D.: Philosophical perspectives on music. New York-London: Oxford University Press, 1998.

GROUT, D.G.: Història de la música occidental. Madrid: Alianza Editorial, 1990.

ROBERTSON (i d'altres): Historia de la música (4 vols.). Madrid: Siglo XXI, 1980.

SADIE, S.: Guía Akal de la música. Madrid: Editorial Akal, 1994.

BIBLIOGRAFIA COMPLEMENTÀRIA

AAVV: Historia de la música (12 vols.). Madrid: Editorial Turner, 1986.

BESSELER, H.: Dos épocas de la historia de la música: Ars Antiqua- Arts Nova. Madrid: Los libros de la Frontera, 1986.

BUKOFZER, M.F.: La música en la época barroca. De Monteverdi a Bach. Madrid: Alianza Editorial, 1986.

BURROW, J.W.: El pensamiento europeo 1848-1914. Barcelona: Editorial Crítica, 2000.

DOWNS, P.G.: Classical music. The era of Haydn, Mozart and Beethoven. New York – London: WW Norton and Company, 1992. (Traducció al castellà: La música clàssica: la era de Haydn, Mozart y Beethoven. Madrid: Editorial Akal, 1998)

CALDWELL, J.: La música medieval. Madrid: Alianza Editorial, 1984.

EINSTEIN, A.: La música en la época romàntica.

FUBINI, E.: La estética musical desde la antigüedad hasta el siglo XX. Madrid: Alianza Editorial, 1988

MACONIE, R.: The concept of music. 1993

MORGAN, R.P.: La música del siglo XX. Madrid: Editorial Akal, 1994.

PLANTINGA, L.: La música romàntica. Madrid: Editorial Akal, 1995.

REESE, G.: La música en el Renacimiento (2 vols.). Madrid: Alianza Editorial, 1988.

ROSEN, C.: El estilo clásico. Haydn, Mozart y Beethoven. Madrid: Alianza Editorial, 1986.

METODOLOGIA DOCENT

TEORIA

Les classes seran impartides de forma magistral, amb episodis de reflexió i consolidació del temari incorporats al final de cadascuna de les unitats temàtiques mitjançant el torn obert de paraula on les intervencions de l'alumnat han de ser sempre recolzades en el coneixement de la bibliografia corresponent al contingut que es tracti.

PRÀCTIQUES:

Durant el curs els alumnes hauran de preparar dos tipus de treball:

- 1.- Una ressenya o comentari crític d'un concert en viu al qual hagin assistit.
- 2.- Un treball documentat (un mínim de dues persones i un màxim de quatre) sobre una òpera, un musical o un espectacle, etc. que ells mateixos triaran amb el requisit indispensable que existeixi en l'obra seleccionada una fusió, convergència o juxtaposició de diferents llenguatges artístics. El treball podrà girar al voltant de centres de referència determinats: evolució dramàtica dels protagonistes, moviment escenogràfic o coreogràfic, articulació musical i plàstica de les escenes, etc. que en qualsevol cas hauran estat abans establerts entre el professor i cadascun dels grups.

SISTEMA D'AVALUACIÓ

D'acord amb l'anterior, es tindrà en compte i avaluarà el rendiment de l'alumnat amb un examen escrit que tindrà lloc al final del curs i amb la qualificació que mereixi el treball pràctic esmentat més amunt.

L'examen consistirà en:

- Quatre definicions breus fonamentals relatives a estructura de llenguatge musical o a la seva diferent acceptació al llarg de la història (1 punt cadascuna).
- Un tema triat pel professor del conjunt que figuren en el temari que l'alumne desenvoluparà lliurement i on es valorarà especialment la capacitat de síntesi, d'expressió i l'originalitat en l'enfocament amb què sigui tractada la matèria (4 punts).
- Un comentari estètic i crític d'alguna de les audicions musicals recomanades o fetes a classe (2 punts).

Quant al treball, de presentació imprescindible, en tots els casos comptarà només per millorar la nota de l'examen i, només, a partir de l'obtenció d'una nota amb qualificació de notable o excel·lent el seu resultat podrà modificar i fer pujar la nota final.

Pere Godall Castell
Director del Departament de Didàctica de
l'Expressió Musical, Plàstica i Corporal

Bellaterra (Cerdanyola del Vallès), 6 de juny de 2007

